Kelčany

Kraj: Jihomoravský
Okres: Hodonín
Správní obvod: Kyjov
GPS souřadnice: 49.005219N, 17.173801E
Nadmořská výška: 203 m n. m.
První pís. zmínka: 1365 (659 let)
Počet obyvatel: 247
PSČ: 696 49
Adresa URL: www.kelcany.cz

Historie obce Kelčany

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1365, kdy ji děkan kroměřížského kostela Jan z Boskovic postoupil svému bratru Tasovi. V té době zde byla tvrz (na kopci Babylon), svobodný dvůr a mlýny. Původní osada ležela poněkud severněji a nazývala se Staré Kelčany. Kolem roku 1505 se v Kelčanech uvádí tvrziště, dvůr a mlýn, ovšem v roce 1527 se už uvádí jako pusté. K jejich částečné obnově došlo už v 16. století, protože počátkem 17. století zde bylo podle žádovických purkrechtních register obnoveno několik gruntů - v roce 1609 se uvádí 8 gruntů (2 lánické a 6 podsednických). Kelčanský mlýn byl v provozu po celé 16. století. Po třicetileté válce byly znovu Kelčany osídleny, ale na jiném místě. Ke staré kulturní půdě byla postupně připojována další, získaná kácením porostů, které pokrývaly severní částí katastru směrem ke Kostelci. Ještě v roce 1666 se tu uvádí dubový les. Na Hruškovickém potoce byl ve středověku zřízen rybník. V roce 1666 koupilo místní zpustošený panský dvůr město Kyjov za 2600 zlatých. Od roku 1670 se obec už uvádí jako Nové Klečany. Obec znovu osídlili převážně osadníci z Vřesovic, které byly také majetkem Kyjova.
V roce 1859 zde byl otevřen lignitový důl Svatá Barbora a při něm zřízena sklárna. Ta však roku 1861 vyhořela a místo ní v roce 1862 bratři Albert a František Kleinovi založili prosperující akciový cukrovar, který zde sloužil až do roku 1967. Z Vlkoše k němu vedla železniční vlečka dlouhá 3 km. V roce 1871 měl cukrovar, který byl majetkem akciové společností, v nájmu dvory v Kelčanech, v Kostelci, Miloticích, Mistříně a ve Svatobořicích. O deset let později už měl také v nájmu také všechny dvory na velkostatku Bzenec, Buchlov a Koryčany. Svými výhodnějšími platebními nabídkami získal nakonec jakýsi monopol na pronájem dvorů, z nichž vytlačil takto jejich židovské nájemce. V roce 1883 bylo v cukrovaru zavedeno elektrické osvětlení. (V obci to bylo až v roce 1931.) Po přestavbě v roce 1925 mohl cukrovar denně zpracovávat 12.000 q řepy. Důl Svatá Barbora patřil cukrovaru a např. v roce 1926 se zde vytěžilo 30.000 tun lignitu. V roce 1945 byl otevřen další důl Prokop.
V roce 1870 zde byla zřízena pošta, později i četnická stanice. Roku 1912 zde vznikla Raifaisenka. Ve znaku obce se nachází dvě lilie - jedna připomíná rod pánů ze Zástřizl, druhá kapli Navštívení Panny Marie. V dolní části je hrozen, který se nacházel i na historické pečeti. Lilie a hrozen jsou od sebe odděleny stříbrnou krokví.